

SLOVENEK

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo ololetno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemčijo ololetno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

== Inzerati: ==
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 18 v
 za dvakrat . . . . . 15 v
 za trikrat . . . . . 13 v
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zabavala, osmrtnice itd.:
 enostolpna pettivrsta po 2) vin.
Poslano:
 enostolpna pettivrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvzemli ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 pošne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Vojska z Rusi.

Karpatska bitka se nadaljuje. — Velik vojni plen.

Dunaj, 7. aprila. Uradno se poroča: Na fronti v Karpatih se boji nadaljujejo. Število na višinah vzhodno od doline Laborce ujetih Rusov se je zvišalo za 930 mož. V teh bojih smo zaplenili tudi dva topa, sedem strojnih pušk, veliko vojnega materiala, med drugim 5000 pušk.

V jugovzhodni Galiciji se je le na posameznih točkah vršil boj s topovi.

V zahodni Galiciji in na Rusko-Poljskem ni nobene izpremembe.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Uničen ruski bataljon.

Berlin, 7. aprila. Veliki glavni stan: Pri nekem vpadu na rusko ozemlje pri Andrejevu, 30 km jugovzhodno od Memela, je naša konjenica uničila nek ruski bataljon, od katerega je poveljnik, pet častnikov in 360 mož ujetih, 120 ubitih in 150 težko ranjenih. Nek drugi bataljon, ki je hotel na pomoč, smo odbili.

Ruski napadi vzhodno in južno od Kalvarije kakor tudi proti našim postojankam vzhodno od Avgustova so bili odbiti.

Sicer se na vzhodni fronti ni zgodilo nič posebnega.

Najvišje vojno vodstvo.

čet mir in se sovražnosti v Bukovini omejujejo na krajevne spopade, pri čemur so Rusi zadnji čas doživeli težke poraze, divja v središču in na zahodnem krilu Karpatov že tedne trajajoča bitka s pomnoženo silovitostjo. Po skrajno neugodnem vremenu meseca marca je končno nastopila pomlad, kar ni ostalo brez vpliva na živahnost bojev. Posebno artiljerija je vsled boljšega razgleda dobila priliko za pomnoženo delovanje. Odločitve še ni mogoče pregledati, vendar boji v splošnem za nas ugodno potekajo.

Major Morath, ki se je vrnil s Karpatov v Berlin, piše med drugim: Avstrijska armada je kljub osemmesečnim trdim bojem prejšnjega poploma sposobna, da zadrži ruski naval.

K USPEHU VZHODNO OD LABORČKE DOLINE.

Dunaj, 7. aprila. (Kor. u.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Sredi marca je stopila velika karpatska bitka, ki traja že od 25. januarja, z nastopom silnih ruskih množic k sunku čez karpatski nasip, v novo fazo. Tako v duklanski globeli kakor tudi v prostoru med lupkovskim in užoškim prelazom so Rusi izvajali tihe napade; ogromne bojne izgube so neprestano nadomeščali z nadomestnimi formacijami, ki so imeli pripravljene o ozadju, zadnji čas so pa vrgli v ogromno borbo tudi oblegovano armado izpred Przemysla, ki je postala prosta. Napadom, ki so jih izvrševali Rusi na celi fronti brez vsakega ozira na človeški material, so bili seveda usojeni posamezni uspehi. Vendar pa zagrizena borba, ki traja sedaj že 4. tedne, nikakor ni dosegla uspeha, da bi se bili mogli Rusi polastiti onih postojank, iz katerih so jih bili pregnali naši napadi koncem januarja, pregnali kljub najsrditeljšemu odporu in neugodnostim nenavadno ostre zime. Od užoškega prelaza dalje proti vzhodu so Karpati v naši posesti. Tudi zapadno od užoškega pre-

laza izvajajo naše čete na prvih tostranskih grebenih in vrhovih krepak odpor. V laborški dolini in duklanski globeli se je sredi marca započeti pozivkus, da bi prodrli našo fronto, pod težkimi sovražnikovimi izgubami izjalovil. Tudi novi, mogočni sunek ni mogel prodreti naše fronte, in v zadnjih dneh se je naš protisunek vzhodno od laborške doline ne-le vzdržal proti sovražnemu navalu, marveč je zavezniškemu orožju prinesel tudi velevažen uspeh, čegar obseg se kaže v velikem številu ujetnikov, zaplenjenih topov, strojnih pušk in številnem drugem vojnem orodju.

LETALSKI BOJ V KARPATIH.

Iz Budimpešte se poroča: V Karpatih so se najnovejši ruski navalni zrušili v našem uničujočem ognju. 5. t. m. je pa prišlo do boja v zraku med tremi našimi in tremi ruskimi letali. Eden naših pilotov je pogodil enega ruskega, nakar je letalo padlo iz višine 1500 m; dva druga sovražna aeroplana sta zašla v močno zračno strujno in padla na tla. Te dni so naši izstrelili tudi še neki drug ruski aeroplan.

GALIŠKE BEGUNCE PRESELIJO Z OGRSKEGA V AVSTRIJO.

»Pesti Naplo« piše: Ko so prišli na Ogrsko številni begunci iz Galicije, jih je ogrska vlada na tisoče gostoljubno sprejela in jim dala vso potrebno pomoč. Medtem je avstrijska vlada vse potrebno uredila za te begunce. Avstrijski notranji minister je dal napraviti cele naselbine za begunce in znanil mažarskemu notranjemu ministru, naj vse gališke begunce odpravi v Avstrijo. Na željo avstrijske vlade se torej vsi gališki begunci, ki se nahajajo na ogrskem teritoriju, odpremijo v Avstrijo, začeni z dnem 7. t. m. Najprej se odpravijo begunci iz gornje Ogrske, nato pa pridejo na vrsto begunci v Budimpešti, kar se zgodi vsekakor po 15. aprilu. Ogrski notranji minister je poslal oblastem navodilo, da pri odpravi beguncev humano po-

stopajo in se pri svojih zahtevah ozirajo na ljudstvo. Bolni begunci ostanejo tudi poslej na Ogrskem ter se bodo dalje podpirali. Tisti begunci, ki dobivajo državno podporo, ostanejo lahko, kjer hočejo. Na vsak način pa se morajo preseliti v Avstrijo tisti premožni begunci, ki so se udeleževali kakršnihkoli trgovskih poslov in posredovanj ter takih podjetij, ki so na škodo občinstva.

Mažarski minister je dovolil, da se potom zasebne dobrodelne akcije v Miškolcu, Debrecinu in Velikem Varadinu osnujejo postaje, na katerih se bo beguncem ob prevozu v Avstrijo delila hrana in živila za na pot. Ministrska naredba nalaga oblastem, da izvedejo odpravo beguncev z največjo obzirnostjo in v najlepšem redu. Ako bi se kaka oblast ne ravnala po tem navodilu, se more vsakdo pritožiti na ministrstvo.

BOJI PRI ZALESZYKYJU.

Črnovice, 7. aprila. 4. t. m. je bil odbit sovražni napad pri Zaleszykyju. Naše obstreljevanje je ruske utrdbе zelo poškodovalo. Osvojili smo zopet več važnih točk.

RUSI IZPUSTILI ČRNOVISKE TALNIKE.

Stockholm, 7. aprila. Rusi izpuste avstrijske državljane nadguvernerja Dusinkiewicza, državnega pravdnika Norberta Lazariusa, dr. posl. Spenula, župana Weixelberga in odvetnika dr. Filipa Menczela, ki so jih zaprli, ko so Rusi zasedli Črnovice. Talnike so prepeljali v Kijev in smejo čez Rumnijo potovati v Avstrijo nazaj.

× × ×

IZ PRZEMYSLA.

Dunaj, 7. aprila. Ruski listi poročajo, da je zdaj v Przemyslu mirno. Notranje mesto, ki je po vojski le malo trpelo, izgleda zopet kakor navadno. Odprte so zopet vse trgovine, kavarne in gostilne. Bodoči teden pričakujejo velikega kneza Nikolaja. Še ta mesec porazdele nove upravne okraje. Przemysl postane najbrže glavno mesto četrte gališke gubernije, ki so ji naložili 10 milijonov rubljev vojnega davka.

KO SO RUSI VKORAKALI V TRDNJAVO PRZEMYSL.

Rusi trdnjavo Przemysl zgrade. V Bukarešt odposlani posebni poročevalec »A Napa« je tamkaj srečal nekega italijanskega časnikarja, ki je bil dodeljen ruski fronti in ki je ravno prišel iz Przemysla. Ta časnikar je bil dne 23. marca v Lvovu, odkoder je odpotoval v Przemysl, od tam pa je zaradi šikaniranja ruske cenzure odpotoval v Bukarešt, da od tukaj ne-

Zemljevid k bojem med Użokom in Lupkovom.

KARPATSKA BITKA.

Vojni poročevalski stan 7. aprila ob 7. uri zvečer: Kakor se je v zadnjih poročilih ponovno napovedovalo, se karpatska bitka nadaljuje z nezmanjšano silovitostjo. Bojišče se ni razširilo. Sega kot včeraj od doline Ondave do ozemlja zahodno od Użoka. Med številnimi delnimi boji se posebno odlikuje uspeh naših čet na višinah vzhodno od doline Laborce. V vzhodnem delu Karpatov pred fronto nemške južne armade, kakor tudi na ostalih delih bojišča je mir.

»Pester Lloyd« poroča iz vojnega poročevalskega stana: Medtem, ko vlada ob Użoku in na sosednji vzhodni fronti naših

duha s podjetnostjo ter mu zagotovili lepše dni na rodni zemlji.

Nad grobom Tvojim, Monsignor, ljudstvo zdaj Tvoje delo hvaležno spoznava in priznava. Stoletni trpin brinskih hribov in čiškega Krasa blagoslavlja Tvoj spomin, pošilja prošnje k večnemu Sodniku za Te naj bo milostljiv Tvoji duši.

Torišče delovanja Monsignora Rogača je župnija Hrušica pri Podgradu, kulturno gospodarsko delovanje obsega celi novograjski sodniški okraj. Kdor bi posegel v pretekle čase ter iskal zgodovino tega ozemlja, ki mu pravimo gornja Istra, bi našel samo sledi pustošenja, suženstva, ropov — sploh le sledi tuge in obupa.

Benečanski boji, ki so se tukaj odigrali so uničili vsako sled blagostanja. Zemlja pol kraška pol brdna, deli je cesta iz Trsta v Reko, malo rodna, je postala še bolj pusta, da ni bila v stanu prehraniti svojih otrok, ki so zašli na nepoštena pota. Živeli so od tatvine in ropa. Francozi so se z vislicami in drugim podobnim »človekoljubnim« orodjem trudili, da bi odpravili to roko-delstvo in so marsikoga poslali po vislicah na drugi svet. Skrbeli so za varnost cest iz Reke in Trsta v notranjost. Vendar so malo uspeli in je šele v polpreteklem času ropanje prenehalo.

Ljudstvo je bilo izročeno na milost in nemilost različnim oderuhom, ki so neomejeno paševali po vaseh. Zdelo se je, da zanj ni rešitve ter da ga čaka gospodarski pogin ter beraška palica.

Zalostno sliko polpretekle dobe nam podaja še žalostneje nagnenje naših Brkinov do »šnopsa«. Vse gorje, onemoglost, ponižanje, obup nad bodočnostjo so vtapljali v »frakeljnu«.

V takih razmerah je nastopil Monsignor Rogač svoje mesto kot župnik v Hrušici. Doma je iz vasi Grintovec fara Zagradec na Dolenjskem. Rojen je bil 18. maja 1840 ter je z 6 let starejšim bratom Jožefom, ki je postal doktor sv. pisma ter je leta 1874. kot vpokojeni duhovnik ljublj. škofije umrl pri njemu v Pogradu, izvolil duhovski stan. Po končanem gimnazijskih študijah v Ljubljani je vstopil v centralno sementišče v Gorici ter bil v mašnika posvečen leta 1866.

Po mnogih skušnjah ki jih je nabral kot kooperator v Jelšanah in Predloki, potem kot ekspozit v Dragi in Podgradu in slednjič kot župnik na Katinari pri Trstu, je začel svoje delo.

V družbi s tedanjim poslancem in župnikom podgrajskim Jenkom ter ekspozitom v Podgradu sedaj vpokojenim župnikom g. Antonom Štemberger je ustanovil najprej posojilnico, kateri

je načeloval do smrti. Zanimivo bi bilo popisati ljute boje mladega zavoda z nasprotniki vseh vrst. Vsi oderuhi iz Krasa, Čičarije in Brkinov so skočili na noge. Ljudstvo je bilo usužnjeno, nasprotniki mogočni in podpirani od vladajoče italijanske stranke.

Vendar je šlo. Zmagala je ljubezen in požrtvovalnost. Nasprotniki so omagali, ljudstvo se jih je začelo reševati in vstaja — počasi, trudno od stoletne omotice a vstaja. Zdaj je posojilnica v Podgradu denarna centrala gornje Istre in podlaga vsemu kulturnogospodarskemu delovanju v sodnem okraju podgrajskemu.

Monsignor Rogač je videl, da je ljudstvo potrebno poduka in podpore v kmetijstvu, zlasti v sadjarstvu in živinoreji. Ustanovil je gospodarsko zadružno v Podgradu, ki je podružnica »deželnega kulturnega sveta« za Istro. Zlasti se je zavzel za živinorejo, ker je spoznal, da more tukajšnje ljudstvo le na tem polju upati dohodkov in lepše prihodnosti.

Monsignor je šel dalje. Spoznal je primerno lego ozemlja v podgrajskem okraju, ki ima na obeh straneh pot k morju in ob njem svetovni mesti Trst in Reko. Uvidel je, da si ljudstvo lahko pomaga in svoje pridejke proda. Kmetijskih pridelkov more prodati le malo,

LISTEK.

Monsignoru Rogaču v spomin.

Bilo je dne 19. marca tega leta, ko je pretresla gornjo Istro tužna novica: Monsignor Rogač, dekan in župnik v Hrušici pri Podgradu, predsednik posojilnice v Podgradu, gospodarske zadruge in »Mlekarne« v Hrušici je umrl. Nismo hoteli izprva verjeti, a bilo je res.

Ta dogodek je še bolj upognil naše glave, še bolj obsenčil upanje do boljše prihodnosti v našem ljudstvu.

In čudo ni — saj je umrl krušni oče celega podgrajskega okraja. To je dokazal zlasti veličasten pogreb dne 21. marca, ko je privrela iz vseh vasij hrušiške župnije ter iz sosednjih fara množica ljudstva, da spremi svojega dobrotnika k večnemu počitku.

Zgodilo se je, kar mu je nekdo povodom odlikovanja z viteškim križcem Franc-Jožefovega reda zatrdil, da bo ljudstvo vedelo najbolj ceniti njegovo ljubezen in njegovo delo ter bo solze hvalečnosti prelivalo nad njegovim grobom. Spoznalo bo, da je bil on, ki je ljudstvu hotel in skušal osladiti življenje, vzbuditi samozavest, oploditi

moleno odpošlje svoje poročilo, ki kot prvo vsebuje podrobnosti o ruskem gospodstvu v Przemyslu. Ruski glavni časnikarski urad je bil v zadnjem času ponajveč v Lvovu. Italijan, časnikar pripoveduje, da je moralo rusko vojno vodstvo na vsak način vedeti, da se nahaja trdnjava neposredno pred padcem. O bojih okoli Przemysla nam ni bilo dovoljeno pisati; samo redko smo smeli izustiti ime trdnjave. Ako smo se za to vprašanje zanimali, smo dobili nezadostne odgovore.

Izhajati so smeli samo inspirirani članki, kot n. pr. Trdnjava je nezavzetna, trdnjava je za nekoliko let z živežem preskrbljena, ne sme se na noben način računati z njenim padcem; predstoječi padec trdnjave je samo gola kombinacija, neumno klepetanje. Takrat se nismo vedeli, ali danes sem popolnoma prepričan, da se je to delalo zaradi tega, da vzbudi padec Przemysla v Rusiji čim večjo senzacijo in veselje.

Z napačnim opisovanjem stvari se je hotelo povzročiti veliko iznenadenje, 15. marca smo bili vsi v Lvovu. Potem ni bilo druge teme nego Przemysl, in ni se nam zatajevalo, da bo trdnjava še v marcu padla. To smo mogli sklepati iz dejstev, ker so bili vsi časnikarji poklicani v Lvov. Sedaj nam niso več tajili predstoječega padca Przemysla. O težkem položaju braniteljev so pripovedovali romane, ali ničesar se ni smelo pisati. »Nowoje Wremja«, »Ruskoje Slovo« in »Rječ« so še 20. marca poročale, gotovo po višji zapovedi, da se o padcu Przemysla sploh niti govoriti ne more.

Dne 19. marca, na dan izpada, se je o polnoči pripovedovalo, da je Przemysl padel, da so Rusi ujeli veliko ljudi, da moramo biti vsi pripravljeni, da tja odpotujemo. Dne 22. marca opoldne smo odpotovali iz Lvova in okoli 6. ure zvečer prišli v Przemysl. Med potjo smo srečali veliko ujetnikov. Ti niso prišli pri predaji trdnjave Rusom v roke, ampak so pripadali tistim četam, ki so izpadle iz Przemysla. Ti vojaki so bili pravi junaki, a Rusi so z njimi zelo dobro postopali. V velikih loncih se je za njih kuhal čaj, a dobili so tudi slanino in krompir. Ti vojaki se niso vedeli, da je Przemysl padel. Ruski častniki so pripovedovali avstrijskim ujetnikom, da smo mi že na poti proti Przemyslu in so rekli: »Trdnjava je zjutraj kapitulirala.« V Mickiewiczzevi ulici, v trdnjanskem poveljništvu smo se zbrali. Tukaj se je general Kusmanek še vedno nahajal v tistem uradu, v katerem je preje uradoval.

Avstrijske zastave in nemški napisi so bili še povsod na svojih mestih. Častniki so imeli vsi svoje meče. Sploh se ni videlo, da so to ujetniki. V trdnjanskem poveljstvu so vršili še vedno isto delo, kakor ko je bila trdnjava še v redu. Avstrijski štabni častniki so letali s spisi po stopnjah gori in dol. Častniki na poveljstvu so bili neizmerno elegantni, pa čeprav so pripovedovali o svojem junaškem trpljenju, vendar se jim je od vsega tega malo poznalo. Tudi moštvo je bilo čisto dobro razpoloženo, njihove uniforme so bile v najlepšem redu, kakor tudi čevlji. V mesto so na vozeh vozili živež, na raznih krajih mesta so bile postavljene kuhinje, iz katerih se je delila hrana prebivalstvu. Ruski vojaki so se mešali med avstrijske in z začudenjem poslušali pripovedovanje obleganih. Tri dni sem bil v Przemyslu.

Ujeti častniki, katerim so pustili meče, so bili v avtomobilih odpeljani v Lvov. O pogojih predaje trdnjave nam niso ničesar sporočili. Povedalo se nam je toliko, da se bo z ujetniki posebno humano postopalo in da se jih ne bo poslalo v Sibirijo. Prebivalstva je ostalo v Przemyslu, kakor pravijo

16.800 civilnih oseb. Rusi so preskrbeli, da jim dajo dovolj živeža. Premožnejšim meščanom je dovoljeno se preseliti v Lvov. Ze drugi dan so pričeli graditi železniško progo. O ruskih načrtih sem zvedel, da mislijo zopet sezidati utrdbe in da mislijo na vsak način postaviti trdnjavo Przemysl.

V PRZEMYSLU UJETI AVSTROOGRSKI GENERALI.

Petrograjska agentura objavlja imena v Przemyslu ujetih generalov, in sicer: general pehote Kusmanek, podmaršali Tamassy, Weizendorfer in Nickel ter generalmajorji Alfred Weber, Rudolf Seidl, Artur Kalisker, Jurij Komma in Friderik Kloiber.

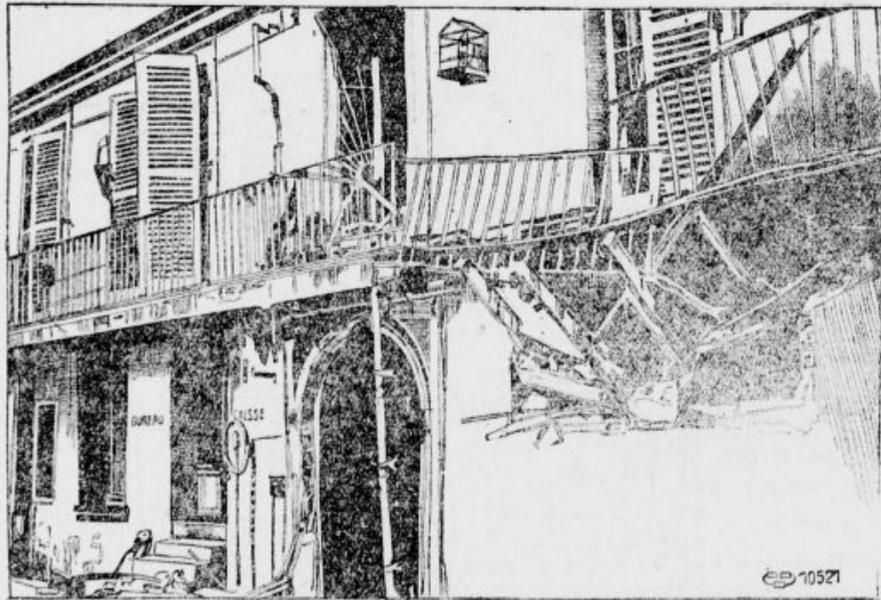
POJASNILA O PRZEMYSLSKIH VOJNIH UJETNIKIH.

Dunaj, 7. aprila. (Kor. u.) Skupna osrednja poizvedovalnica Rdečega križa (Poizvedovalnica vojni ujetnikov) objavlja: Pri nas kakor tudi na Ogrskem je zahtevalo veliko oseb pojasnil o svojih, ki so bili ujeti v Przemyslu. Avstrijski in ogrski Rdeči križ sta zato ruski Rdeči križ v Petrogradu nujno prosila, naj bi poročal o ujetnikih in naj jih podpira, kolikor mogoče. Iz Petrograda je došel danes sledeči odgovor: Odgovarjajoč na Vašo brzojavko obveščamo, da smo vse ukrenili, da zberemo podatke o przemyslskih ujetnikih. Kadar jih dobimo, Vas takoj obvestimo. Kolikor mogoče, jih hočemo podpirati. Predsednik osrednje pisarne: Počinkov. — Samoposebni umevno je tukajšnja posredovalnica dolžna, da takoj, ko dobi pojasnila, obvesti o tem svoje ujetnikov.

× × ×

DOPIŠOVANJE Z PREBIVALCI V ZASEDENIH DELIH GALICIJE NI DOVOLJENO.

Kodanj, 7. aprila. Glavna uprava petrograjskega Rdečega križa je na prošnjo avstrijskega Rdečega križa prosila galiskega gubernatorja, naj dopusti, da smejo prebivalci Avstroogrške dopisovati s prebivalci v po Rusih zasedenih delih Galicije. Najvišji poveljnik severozahodne bojne črte je odklonil prošnjo glede na možnost vohunstva.

ZEPPELIN NAD PARIZOM.

Današnja slika nam kaže razvaline hiše v Parizu, ki jo je porušila bomba s Zeppelina ob zadnjem napadu. Slika

SMRT POLKOVNIKA SPIESSA.

Dunaj, 7. aprila. (Kor. u.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Poveljnik 3. armade, general pehote pl. Borojevič je izdal 5. t. m. sledeče armadno povelje: »Polkovnik Silvo Spiess, poveljnik pešp. št. 39. je padel med napadom na čelu svojih hrabrih vojakov in je umrl hrabre smrti. S polkovnikom pl. Spiessom, ki si je po svoji hrabrosti pridobil že red železne krone tretjega razreda z bojno dekoracijo in viteški križ Leopoldovega reda z bojno dekoracijo, izgubi armada enega svojega najhrabrejših vojakov in vojskovodij.«

× × ×

PODPORNA AKCIJA ZA RUSKO POLJSKO.

Poznanjski Poljaki so organizirali tri komisije, ki so sredi marca obiskale Rusko Poljsko, zasedeno od Avstrije in Nemčije. Komisije so zbirale informacije o bedi, stopile v stik s prebivalstvom in osnovala krajevne podporne odbore, kjer jih še ni, posvetovala se s krajevnimi vladnimi krogi ter kupovale in razdeljevale živila.

Prva komisija je obiskala severni del Ruske Poljske. V Kališu so si zagotovili podporo nemškega okrožnega načelnika ter organizirali pomožno akcijo, ustanovili ljudsko kuhinjo ter v ta namen izročili 2000 rubljev in tisoč mark. Nadalje so obiskali Kole, Vloclavek, Kutno, Lovič, Lask, Sieradz in nekatera druga mesta. Na deželi ni posebne bede, po mestih pa je strašna revščina. Velika in mala obrt je popolnoma zastala. Tisoč delavcev so brez zaslužka. Mali obrtniki ne dobijo potrebnih sirovin. V veliki bedi so žene poljskih rezervistov, ki so v ruski vojski, in družine bivših ruskih uradnikov. Premožnejše prebivalstvo je zbežalo proti vzhodu oziroma v Varšavo. Največ bede in razdejavanja je v okolici Loviča in Lodza. Veliko vasi in cerkva je popolnoma porušenih in opustošenih.

Druga komisija je obiskala južni del Ruske Poljske, torej mesta in kraje, zasedene deloma od Avstrijev deloma od Nemcev. Čenstohova, Bendzin, Sosnoviec je pod nemško upravo, Dombrova, Zavierce in Piotrkov pa pod avstrijsko. Ta razdelitev dela pomožni akciji precej težav, ker je avstrijska uprava prepovedala izvoz živil.

IZ LODZA.

V velikem industrijskem mestu Lodz v Rusko Poljski izhaja poluradna »Deutsche Lodzer Zeitung« v 40.000 izvodih. Iz tega je razvidno, da vlada v mestu velika beda. Je pa tudi mnogo veselih pojavov. Odprla se je nova poljska šola; mnoge tovarne so zopet začele z delom. Mesto je imelo pod rusko vlado nemški značaj, ker je ruska vlada nemški jezik tolerirala, poljskega pa preganjala. Sedaj pa ima mesto poljski značaj. Prvikrat po 53 letih zopet odmevajo domoljubne poljske pesmi. Uradni jezik je povsod poljski. Nemški časopis svari Nemce, naj se ne dajo premagati po poljski invaziji. Poljska »Gazeta Lodzka« piše, da je v prejšnji Rusko Poljski za vedno konec ruske vlade in da je med Poljaki rusofilstvo le izjema. Nemško vlado pozivlja, naj se ozira na poljske narodne zahteve.

GENERAL RUSKIJ.

O tem znamenitem ruskem poveljniku piše »Tägliche Rundschau« od 3. aprila: »General Ruskij, poveljnik 3. ruske armade, je prošil za odpust in ga tudi dobil. Med ruskimi generali je on nedvomno eden najboljših. Spominjamo se še dobro angleških in francoskih poročil, da je bil on po prvih Hindenburgovih zmagah poslan na Poljsko, da bi stal na meji najboljši mož. General Ruskij je pokazal v bojih za Lvov, da je odločen in pameten mož. Ko se je pojavil Hindenburg, ki je zadajal ruskim četam udarec za udarcem, je veljal Ruskij kot edini mož, ki more rešiti rusko armado (? op. ur.). General Rennenkampf je bil oduščen in na njegovo mesto je stopil Ruskij. Takrat so francoski in angleški listi vriskali veselja in rekli, da bo Hindenburg naletel na enakovrednega nasprotnika. In zares generala Ruskega ni bilo podcenjevati. Že pred vojsko je slovel kot izborni teoretik; zlasti se je odlikoval kot poveljnik 21. ruskega armadnega zbora v Kijevu. V tej vojski je poveljeval pred Varšavo in pred Praszyszem. Mogoče bi si bil pridobil nesmrtno slavo, če mu ne bi bil nasproti stal Hindenburg.

Dejstvo pa, da ni premožgal Hindenburg, pa še ni dokaz, da ni mož izvanrednih zmoglostij; gotovo je med ruskimi poveljniki najboljša glava. Sedaj je odstopil iz »zdravstvenih ozirov«. Ti »zdravstveni oziri« so predobro znani in nihče jim ne verjame. Biti so morali pač prav posebni dogodki v ruskem glavnem stanu, ki so tega velezaslužnega moža prisilili na odstop. Pravijo, da je bil odkrit nasprotnik sistema velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. To dejstvo je zadoščalo, neuspeh njegove armade mu je pa zadal smrten udarec.

RUSKI POLKOVNIK VOHUN OBESEN.

Rotterdam, 7. aprila. Ruski generalni štab poroča o že znani vohunski zadevi 3. t. m.: Polkovnika Mjasojedova, ki je bil kot tolmač pridružen generalnemu štabu 10. ruske armade, so zaprli. Ker je preiskava dognala njegovo izdajalsko krivdo, so ga obesili.

× × ×

JAPONSKI LETALCI V RUSKI VOJSKI.

Stockholm, 7. aprila. Japonski vojski letalci so se prostovoljno prijavili k ruski armadi, kjer primanjkuje letalcev.

Kodanj, 7. aprila. Iz Petrograda poročajo: Japonska vojska letalca Wakauki in Saito sta kot prostovoljca vstopila v rusko armado.

zemlja je malo rodovitna. Šel je na delo in ustanovil »mlekarsko zadrugo« v Hrušici z namenom, da ljudstvu pokaže pot do dohodkov. Kdor pozna skepo našega ljudstva proti vsaki novotariji, kdor pozna žalostne pretekle dni, boječnost, nezaupljivost ljudstva, le tisti bo vedel ceniti delo pokojnega Monsignorja in si predstaviti težave pri tem podjetju. Bili so časi, ko je šlo iz mlekarne komaj 30 litrov mleka. Bili so časi, ko je pokojni monsignor sam šel v Trst, nesel lonček z maslom kot vzorec s seboj, skliceval po Trstu shode ter delavcem razkazoval produkte svoje mlekarnice ter jih vabil, da od nje kupujejo.

Bili so tudi časi, ko so prijatelji Monsignorju nujno prigovarjali, naj likvidira, naj se ne podaja v pogubo — bilo je na mlekarni čez 30.000 K dolga. Monsignor se ni uklonil. Vedel je, da je to ideja, ki mora zmagati, vedel je, da je to kruh, ki je pogoj življenja brkinskih hribov.

In prišli so časi, ko je mlekarna premagala rojstno krizo, ko je postala aktivna, ko je njeno ime po Trstu prišlo do veljave. Še več; vagone živil in krmil je potom mlekarnice poceni prilo v roke njenim udom. Leta 1913. 1. novembra je bila otvorjena podružnica mlekarnice v Brezovici pri Herpeljah. Članov je do blizu 800. Ljudstvo se je vedno bolj oklepa, spoznava njeno

vrednost, ker vidi, da z mlekarno raste tudi njega vrednost, ker vidi, da je vsega dela motiv ljubezen, ki prekvaša svako podjetje, ki zmaguje vsa nasprotstva in ki bo v prah strla tudi tiste, ki kot krokari čakajo, da Monsignorjevo delo z njim tudi v grob pade. Sedaj mlekarska zadruga izvršuje najlepše svojo nalogo in je prva in največja mlekarna cele Istre.

Po dejanju se človek spozna. In iz njegovih del odseva njegov kremenit, za vse dobro odločen značaj, ki ne pozna zaprek ne nasprotstev, temveč koraka k cilju in ga tudi doseže. Iz monsignorjevih del odseva tista ljubezen, ki je porojena v globinah verne, duhovniške duše, ki vse daruje, vse žrtvuje, vse prenese iz ljubezni do Boga in iz korelativa — ljubezni do bližnjega.

Iz njegovih del spoznavamo moža globokega uma, jasne sodbe in velike izobrazbe. Seveda, v skrbi za telesni blagor svojega ljudstva ni pozabil na njih duše — nasprotno — vse njegovo delovanje v gmotnem oziru je imelo edini smoter privedi izročeno ljudstvo čim bližje k Bogu.

Resnica je, da ljubezen do ljubljene osebe velikokrat šele po njeni smrti pride na dan.

In res, šele zdaj občutimo, kako smo ga ljubili; mlajši in starejši tovariši brez razlike. Njegova oseba nas je vezala v priateljsko vez in bratovsko

jasno predočuje, kakšen strah in skodo povzročajo nemški Zeppelini, ki se jih sovražniki zelo boje.

ljubezen. In čudno, v idejnem oziru je bil pokojni Monsignor veliko naprednejši kakor marsikdo izmed mlajših, čeravno je bil blizu osemdesetih. Njemu se ima gornja Istra zahvaliti, da liberalna kuga, ki se je pred leti pod firmo »sloge« širila po Istri, ni mogla neomejeno zagospodovati in da v Istri sploh še ni tako, kakor bi marsikdo želel.

In zdaj blagi Monsignor, oče in prijatelj naš! Počivaj v miru!

Iz blaženih nebes boš gledal doli kako raste in klije Tvoje in solzah in bridkostih posejano seme.

V hribeh naših vstaja novo življenje — iz bojev in bolečin se poraja nov rod, ki bo sledil Tvojim stopinjam, ki bo branil Tvojo zapuščino, ki bo mogoče videl v daljnji bodočnosti uspehe Tvojih trudov. Tvoje telo sicer počiva skupno v enem grobu z Tvojim dragim bratom Jožefom, a Tvoj duh je in bo med nami.

Zdaj, ko si, kakor trdno upamo, prejel obilno plačilo za svoje delo pri svojem Stvarniku, prosimo, da pri Njemu izprosiš blagoslova za naš rod, za naše hribe, za nas vse, da dospemo do Tvojega vzora, ko se bo ljudstvo naše svobodno na svobodnem domu veselilo svobode in življenja. Spomin Tvoj pa bodi blagoslovljen!

A. K.

OBSEDNO STANJE V RUSIJI PODALJŠANO.

Korespondenca »Rundschau« poroča iz Stockholma: S carskim ukazom se obsedno stanje v Rusiji podaljšuje do 4. (17) septembra 1915.

× × ×

VOJNE PRIPRAVE V RUSIJI.

Roda Roda poroča v »N. Fr. Pr.«: Govoril sem z odličnim strokovnjakom, ki mi je dal jako zanimive podatke o ruski vojski.

G. Leon Goebel je bil več let, in sicer do polovice avgusta 1914., generalni ravnatelj »Crucible Steel Company of Amerika« v ruskem oddelku s sedežem v Petrogradu. Ta družba ima največjo tvornico jekla na svetu. Začetkom vojne je ruska vlada odstavila Goebela z njegovega mesta, ker je avstro-ogrski državljani. Goebel je sedaj rezervni častnik pri našem topništvu.

»Bil sem vojaški dobavitelj« — pripoveduje Goebel — »ter sem zato lahko precej natančno presojal vojne priprave v Rusiji. In mogel sem se prepričati, da Rusija spomladi l. 1914. ni mislila na vojno. Neštete pogodbe glede dobav, ki so se sklenile z mojo in drugimi tvrdkami, so se glasile na poznejše roke, večinoma na l. 1915. in 1916. Moja tvrdka je imela dobaviti surovo jeklo za topovske cevi, municijo in osi.

Koncem l. 1913. mi je vlada ponudila, najprej po posredovalcih, dva milijona za zgradbo tvornice jekla in koncesijo za tvornico magnetnega železa v južnem Uralu s potrebnim zemljiščem vred. Razen tega mi je ruska vlada ponudila večletno davčno prostost ter 40% predujma za vsako od nje prejeto naročbo. Protiusluga za vse te ugodnosti bi bila, da bi v slučaju vojne prepuštil tovarno na razpolago vojni upravi.

V letih 1912. in 1913. je angleška tvrdka Armstrong & Bichlers pod slimi ali pa še boljšimi pogoji zgradila veliko tvornico pri Caričinu v guberniji Saratov na južnem toku Volge. V tej tovarni se izdeluje material za topovsko municijo. Mesto, v katerem je tovarna zgrajena, leži jako ugodno sredi rudniškega območja v Uralu in južno od ruskih premožnikov.

Tri leta pred vojno se je industrija v Rusiji silno dvignila. Vlada je podpirala vsako koristno podjetje, izdalo se je mnogo milijonov za napredek industrije, ki proizvaja material za vojsko. Zlasti so se podpirale tovarne za streljivo. Glede streljiva pa stavi ruska vojna uprava najvišje zahteve glede dobrote materiala.

»Toda brezvestna intendantca?« mu padem v besedo.

»Vzemite, da izda Rusija za vsak milijon našega vojnega proračuna milijon rubljev. Razmerje 722 milijonov rubljev proti 733 milijonom kron bi približno odgovarjal dejanskim razmeram. Četudi torej petina brambnih stroškov ostane v žepih intendantce, so stroški Rusije za vojsko in mornarico še enkrat tako visoki nego v naši državi. V resnici se ruska intendantca zadovoljuje z manjšo posredovalno takso. Izdati vam hočem običajno provizijo: Osem po sto. To ni preveč.«

»Ali smem biti nediskreten?«

»Ni vam treba ničesar zamolčati od tega, kar vam pripovedujem. Rusija ima na razpolago trikrat več praznih topovskih izstrelkov nego jih potrebuje. Primanjkuje le eksplozivnih snovi. Material je prvovrsten.«

»Obroči krog izstrelkov dokazujejo, da so topovske cevi izrabljene. Zarezze so plošnate in tope.«

»Kaj hočete, vsak ruski top je izstrelil povprečno 3000 strelcov. — L. 1913. se je pri varšavski tvrdki L. I. Borkowski in pri Arturju Kopel v Rigi naročilo na desetisoče kilometrov tračnic za poljske železnice. Tudi za optični material je Rusija potrošila neizmerne svote. Vsaka ruska baterija ima daljnogled, ki 25 krat povečava.«

»Kako je pa z zemljevidi?«

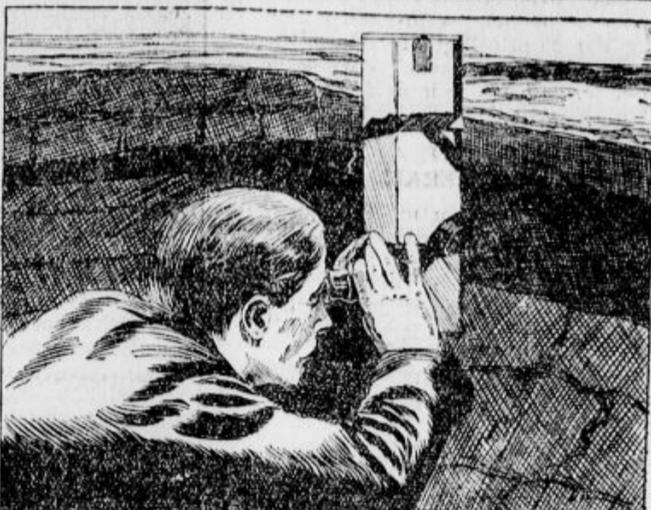
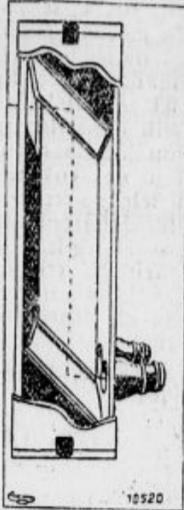
»Trovrstna« karta je izvrstna. Razen tega je petrograjski državni urad ponatisnil naše generalne in specialne karte.«

»Vem, gospod ravnatelj. Videl sem poedine liste. Topografska izvedba je slaba, a končno je ta pogreška kvarna samo lepoti. Na teh kartah je zaznamovan teren vse do Zagreba, toda po zasterem načinu.«

»Resnica. To je značilno za Rusa, da delo veličastno začne, a slabo izvede.«

»Je-li to vaša splošna sodba o ruskih pripravah?«

»Približno. Rusije se ne sme podcenjevati. Avstrijec in Mažar sklepata rada, ako gre za zunanje države, po premisah, ki so odgovarjale pravemu stanju stvari pred 20—30 leti in ne upoštevata, kako je sedaj onstran meje. Potem nam pa manjka pravega pogleda za veličino Rusije. Rusija je imela l. 1912. 76.000 km železniških prog na 22 milijonih kvadratnih kilometrov zemljišča, Nemčija pa tudi 76.000 km železniških prog na 0,5 milijona km² zemljišča. Ako se odbije sibirski posest, je nemško železniško omrežje še vedno dvanajstkrat gostejše nego rusko. To je samo ena primera za presojanje sovražnikovih pomožnih vrelcev.«

PERISKOP V STRELSKEM JARKU.

Na današnji sliki vidimo daljnogledno napravo, ki vojakom v strelskem jarku omogočuje, da opazujejo

okolico, ne da bi se jim bilo treba dvigniti iznad jarka in izpostavljati sovražnim kroglam. Naprava odgovarja periskopu na podmorskih čolnih.

RUSKA AGRARNA POLITIKA V GALICIJI.

Frankobrod, 7. aprila. »Frankf. Ztg.« poroča: »Golos Moskvi« poroča, da so poslali uradnika zunanjeja ministrstva Puriškina v Galicijo, da prouči gališke razmere. Puriškina se peča predvsem s kmetijskimi razmerami in je izjavil, da se more kmetijsko vprašanje v Galiciji rešiti le na račun veleposeststva, ki ga imajo eno tretino judi v rokah. Dejansko so pričeli likvidirati judovska veleposestva.

RAZMESTITEV TUJH KOLONISTOV V RUSIJI.

»Rječ« poroča: Odkar je izšel izkaz vseh nemških, avstrijskih in turških podanih, skušajo mnogi izmed njih pridobiti si rusko državljanstvo. Ministrstvo je sestavilo načrt, po katerem se bodo tuji kolonisti, ki si pridobijo rusko državljanstvo, pa stanujejo v večjem številu skupaj v posebnih nemških kolonijah, razmestili med čisto rusko prebivalstvo.

Obstreljevanje Belgrada.

Dunaj, 7. aprila. Uradno se poroča: Na južnem bojišču so Srbi dne 6. aprila vnovič obstreljevali odprto mesto Oršovo, na kar smo odgovorili s kratkim obstreljevanjem Belgrada.

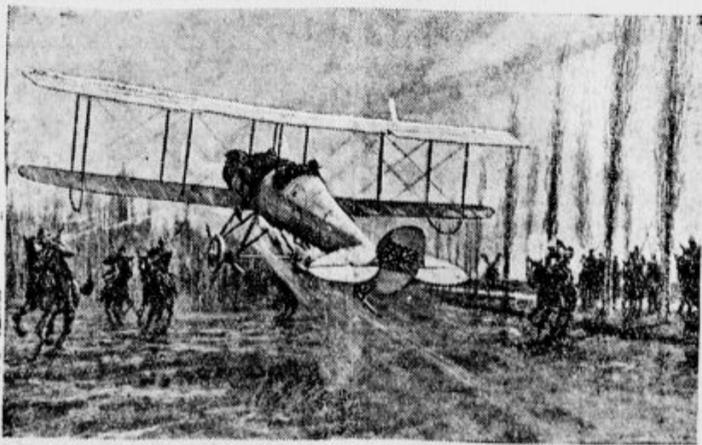
Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Japonci in Kitajci.

London, 7. aprila. (Kor. ur.) »Times« poročajo iz Pekinga 4. t. m.: Včerašnja konferenca se je pečala s podrobnosti o pogodbi glede na Mandžurijo. Seja se je izvršila mirno. Dopisnik pristavlja, da Reuterjevo poročilo o razgovoru z grofom Okumo nasprotuje dejstvu in da se mora zato dvomiti o istinitosti. Jasno je, da se japonske Kitajski stavljenе zahteve ne ujemajo z načelom odprtih vrat in enakopravnosti in da škodujejo angleškim koristim. Pričakuje se, da Japonska izpremeni svoje stališče in upajo, da so poročila o Okumovem stališču vsaj približno korektna. Na Kitajskem so medtem postali časi bolj kritični. Vlada je strogo ukazala civilnim in vojaškim oblastim, naj se vsega izogibajo, kar bi moglo povzročiti, da se prične Japonska pripraviti. Dosedanji protijaponski izgredi so bili malenkostni in so jih takoj potlačili. Navzočnost japonskih čet v štirih različnih deželah lahko trajno povzroča nevarnost. Dokler ne odpokličejo novih čet, ni pričakovati, da napetost odneha.

Napelost v vzhodni Aziji ponehava.

London, 7. aprila. (Kor. ur.) Dopisnik »Daily Telegrapha« poroča iz Pekinga: Najnevarnejšo točko med japonsko kitaj-

NEMŠKA KAVALERIJA V BOJU Z ANGLEŠKIM LETALCEM.

Angleški letalci so imeli zadnji čas zopet velike izgube. Tudi nemška kavalerija uspešno nastopala proti njim in marsikatero spravila iz zračnih vi-

šin na zemljo. Tak trenotek nam predstavlja današnja slika. Angleški dvokrovnik, ki se ravno dviga, preseneti nemški dragonci in mu preprečijo vsako nadaljno delovanje.

Turčija v vojski.**NA TURŠKIH BOJIŠČIH NIČ NOVEGA.**

Carigrad, 7. aprila. (Kor. ur.) Glasom komunikeja glavnega stana se danes na različnih bojiščih ni nič posebnega pripetilo.

VPOKLIČANJE POD OROŽJE V TURCIJI.

Carigrad, 7. aprila. (Kor. ur.) Izdali sta se dve začasni postavi, po katerih se lahko pozovejo pod orožje vsi moški, ki ne spadajo pod vojaško postavo, če so za orožje sposobni z 19. do 20. letnimi državljani. Pod orožje se pozovejo lahko tudi vsi, ki so že ali ki še pobegnejo v Turčijo.

SULTAN O POLOŽAJU.

Berlin, 7. aprila. (Kor. ur.) »Berliner Tageblatt« objavlja vsebino razgovora njegovega sodnika s sultanom, ki je med drugim izjavil: Zelo občudujem hrabrost nemških in avstroogrskih čet. Nemški častniki se tudi tu v Dardanelah srčno udeležujejo straže. Sultan je nadaljeval obrnjen k svoji okolici: Ni li kričeča krivica, da hoče imeti Rusija Carigrad samo zato, da more izvažati žito? Ne posreči se jim to, o tem sem trdno uverjen. Sami ste videli, da Dardanel ni mogoče vzeti. Razgovor se je nato obrnil na Goltz pašo in sultan je rekel »Pravkar mi je brzojavil, da mi je nemški cesar podelil železni križ I. in II. razreda. Zelo sem vesel tega. Čujem, da mu gre dobro, med tem ko časopisi entente trdijo nasprotno.«

RUSKE TROFEJE.

Carigrad, 7. aprila. (Kor. ur.) Agence teleg. Milli objavlja naslednje naznani: V svojem poročilu z dne 1. aprila trdi jo Rusi, da so na kavkaški fronti uplenili dva topova. To sta bila dva nerabna poljska topova, ki smo jih bili vzeli Rusom, kasneje smo ju pa na maršu proti Artwinu radi slabega stanja ceste razbili in pustili ležati.

VELIKI VEZIR O TURŠKI POLITIKI.

Milan, 6. aprila. Kakor poroča »Corriere della Sera«, je turški veliki vezir dovolil zastopniku ameriške »Associated Press« pogovor — prvokrat, kar je v službi — v katerem je izjavil: Odklonili smo ponudbo tropsporazuma, da bi nam za trideset let jamčil za celost (integriteto) Turčije, kajti če bi to ponudbo sprejeli, bi škodili suvereniteti Turčije. Izkušnje, ki jih ima Turčija glede obljub tropsporazuma ne morejo vzbujati zaupanja. Turčija je dobro

vedela, če bi stopila v ozke stike z Anglijo, Francijo in Rusijo, da bi to pomenilo veliko nevarnost za državo. Rusija je naša dedna sovražnica, vsled česar ni bilo pričakovati nobenega trajnega uspeha, ako bi napram nam svoje postopanje hipoma izpremenila. Če bi bilo delovanje imenovanih velesil v preteklosti drugačno, bi se v zgodovini Turčije danes čitale drugačne strani. Siti smo bili hinavstva, ki ga je tropsporazum proti nam uganjal, in zato smo storili to, k čemur nas je izzivanje prisililo: stopili smo v boj.

Veliki vezir, se zdi, je ogorčen, ker zavezniki trde, da turška vlada v ljudstvu nima opore. Izjavil je, da vojna dokazuje, da je Turčija bolj edina, kakor se je pričakovalo. Nadaljeval je:

Mladoturki so v šestih letih mnogo storili in bi dosegli še več, toda ubogo Turčijo se je vedno tako slabo opisovalo in tako malo razumevalo, da ni nikjer našla tistih simpatij, katere ima pravico zahtevati. Doslej smo bili v evropski politiki podobni kmetu na šahovnici; na naše koristi se ni nikdar nihče oziral. Teža smo se naveličali. Sedaj se borimo za obstanek Turčije, iz ljubezni do nje. Marnja, da ima priti Turčija pod upliv Nemčije, je absurdna. Ali sta se morda Italija in Avstrija podali pod nadvlado mogočne zaveznice?

TURSKI MOTORNI ČOLNA EVFRATU TEŽKO POŠKODOVAL ANGLEŠKO TOPNIČARKO.

Carigrad, 7. aprila. (Kor. ur.) Glasom zanesljivih zasebnih poročil iz Bagdada je neki turški stražni motorni čoln na Evfratu iz Soniaffa v okolici Korne otvoril ogenj proti veliki angleški, s težkimi topovi opremljeni topničarki, ki je bila oddaljena 3 km. Ladja je bila dvajsetkrat zadeta; v strojnem prostoru je izbruhnil ogenj. Tudi na drugih delih je bila ladja močno poškodovana, tako da se je mogla le s težavo in s pomočjo drugih angleških ladij umakniti. Sodi se, da je imelo tudi moštvo velike izgube.

Bolgarija.

Carigrad, 7. aprila. Sofijski dopisnik »Ikdama« poroča na podlagi oficijelnih podatkov: Ruska vlada je pri bolgarski vladi vprašala, če bi dovolila, da Rusija izkrca čete v Burgasu. Bolgarski politiki vedo pozitivno, da se odgovor Bolgarije ne bo na noben način razlikoval od dosedanje politične smeri. Bolgarija bo brezpogojno odgovorila odklonilno.

Boj za Carigrad.**ODMOR PRED DARDANELAMI.**

Rotterdam, 7. aprila. »Daily Chronicle« poroča, da bo odmor v bojih pred Dardanelami trajal nekaj tednov. Nato bo sledil odločilni napad.

DVE ANGLEŠKI LINIJSKI LADJI TEŽKO POŠKODOVANI.

Carigrad, 7. aprila. »Tanin« poroča, da sta bili tudi angleški linijski ladji »Prince Georges« in »Cornwallis« tako težko poškodovani, da se del časa ne bosta mogli udeleževati bojev.

Na morju.**»U 29« IZGUBLJEN.**

Berlin, 7. aprila. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Podmorski čoln Njegovega Veličanstva »U 29« se od svoje zadnje vožnje dozda še ni vrnil nazaj. Po nekem poročilu angleške admiraltete s 26. marca se je baje čoln z vso posadko potopil. Smatrat se mora zato kot izgubljen.

Namestnik načelnika admiralnega štaba pl. Behnke.

Berlin, 7. aprila. (Kor. ur.) Vse časopise piše o izgubljenem podmorskem čolnu »U 29«, ki mu je poveljeval znani Weddingen, ki ostane kot človek in kot junak v trajnem spominu nemškega naroda. Nastalo vrzel izpopolnijo drugi podmorski čolni, ki nadaljujejo boj proti sovražniku, ki čuti vsak dan junaštvo podmorskega brodivaja.

Največji čin poveljnika Weddingena je bilo torpediranje treh angleških oklopnih

križaric »Cressy«, »Aboukir« in »Hogue«, ki so se s posadko 1600 mož potopile. Takrat je vodil Weddingen »U 9«. Odklikovan je bil z redom pour le merite, moštvo pa z železnim križem. To je bil prvi veliki čin v vojski nemških podmorskih čolnov proti Angleški. Pozneje je Weddingen prevzel poveljstvo večjega, modernejšega podmorskega čolna »U 29«. Ta čoln je potopil angleške ladje: »Headlands«, »Andalusia«, »Indian City« in »Adenven« kakor tudi francoski parnik »Auguste Conseil«. Prav tako je bila najbrže tudi angleška pomožna križarica »Bayano« s posadko 200 mož žrtve podmorskega čolna »U 29«. Ta lista seveda ni popolna, ker angleška admirali-teta objavi le mal del izgub.

Berolin, 8. aprila. »Vossische Zeitung« sumi, da je podmorski čoln »U 29« neka angleška pomožna križarica, ki je vozila pod nevtralnimi trgovsko zastavo in imela maskirane topove iz zasebe napadla in potopila.

ANGLEŽI IN AMERIKANCI.

London, 7. aprila. (Kor. ur.) Arhibald Hurd se norčuje v »Daily Telegraphu« o gostoljubnosti, s katero so Amerikanci sprejeli parnik »Prinz Eitel Friedrich«. Namesto da bi bili ladjo zaprli, ker je potopila parnik »Rye«, so slavili kapitana kot junaka. »Prinz Eitel Friedrich« je lahko mirno vkrčal zaloge, živila in premog; pozabili tudi niso vkrcati več tisoč steklenic. Parnik vozi lahko zdaj hitreje, ker so popravili stroje in osnažili ladjo. Angleške križarke, ki so prežale na »Prinz Eitel Friedrich«, so morale v vetru in viharju križariti na odprtem morju. Hurd opozarja na slučaj bojne ladje »Alabania«, ki je ušla vsled nemarnosti angleške vlade, ki je morala pozneje plačati vladi Združenih držav nad 3 milijone funtov odškodnine. Hurd vpraša, kaj bi storile Združene države, če bi v slučaju vojske Amerike z Nemčijo Anglija tako postopala, kakor postopajo Združene države zdaj s »Prinz Eitel Friedrichom«.

ANGLEŠKA PROTESTIRA.

London, 7. aprila. (Kor. u.) »Reuter« poroča: »Morning Post« javlja iz Washingtona: Angleška vlada je protestirala proti postopanju napram pomožni križarki »Prinz Eitel Friedrich«, ki je omogočila, da se je povečala njena sposobnost.

PRIDRŽAN NEMŠKI PARNIK.

Washington, 7. aprila. (Kor. urad.) »Reuter« poroča: Nemčija je vložila ugovor, ker so pridržali na Portoriku parnik »Odenwald«.

AMERIKANSKI PROTEST.

London, 7. aprila. (Kor. urad.) Listi objavljajo besedilo ameriške note, ki se izvaja: Z gotovostjo se pričakuje, da angleška vlada ne zanika, četudi obstaja blokada in če se tudi izvaja za neblokiranje ozemlje strogo tihotapsko načelo, se smejo nedolžni tovari skozi nevtralnno ozemlje prosto pošiljati med Združenimi državami in ozemljem vojskujočih se držav, ne da se ladje kaznujejo za tihotapsko trgovino in za prekršitev blokade. Ako nastopajo sovražniki Anglije protipostavno in ne spoštujejo načel, s katerimi se vojskujejo pravi narodi, vlada Združenih držav niti irenutek ne misli, da želi angleška vlada, naj bi se ji ravno to očitalo; a kljub temu bi vlada Združenih držav to opravičila podobne čine, v kolikor omejujejo pravice nevtralec. Ameriška nota opozarja nato na okolnost, da so prosta ameriški trgovini skandinavski in danska pristanišča, dasi lahko kupčujejo z nemškimi ob Vzhodnem morju. Natančno postopanje po kabinetnem ukazu bi naložilo angleški vladi težko odgovornost. Angleška vlada mora plačati popolno odškodnino za vse ukrepe, ki nasprotujejo mednarodnemu pravu. Združene države se drže načela, da pravice in dolžnosti njenih državljanov določila londonske izjave ne omejujejo in si pridržijo pravico, da v vsakem posameznem slučaju ugovarjajo in zahtevajo odškodnino.

ITALIJANSKA TRGOVSKA LADJA POTOPLJENA?

Genova, 6. aprila. Ladja »Luigi Parodi«, ki je pred 70 dnevi odplula iz Baltimora (Zedinjene države), naložena s premogom, se pogreša. Brodolastniška trdka potrjuje sedaj, da je parnik izgubljen, a izključuje, da bi to bilo pripisati vojni. Ladja je odrivala 4158 ton vode; bila je zgrajena leta 1899. v ladjedelnici Stockton. Moštvo parnika je štel 30 oseb pod poveljstvom kapitana Pavla Palocchinija. Domneva se, da so se na parniku pokvarili stroji.

Važna polovanja.

GENERAL PAU V RIMU.

Rim, 8. aprila. Tu pričakujejo generala Pau-a.

GIOLITTI V BEROLINU?

Rim, 6. aprila. V tukajšnjih časnikarskih krogih se je danes razširila govorica, da je poslanec Giolitti, bivši ministrski predsednik, te dni v Berol-

linu. Pred par dnevi je pisal neki sicilski list, da je na Dunaju. Res pa je, da ni zapustil svojega bivaliča v Cavourju. Domnevanemu potovanju italijanskega politika so nekateri seveda pripisovali veliko važnost z ozirom na zunanji položaj Italije.

GENERAL FRANCK V ATENAH.

Sofia, 7. aprila »Utro« poroča iz Aten: Tusem je došel angleški general Franck, ki se je posvetoval z vsemi voditelji strank. Angleški general je izjavil, da se grški narodni ideali takoj uresničijo, če Grška Turčija napove nemudoma vojsko. Če Grška tega ne stori, nastopi Anglija z nasilstvi proti Grčiji na morju. General nastopa v Atenah tako, kakor da se nahaja tam v oficielni misiji in je izročil svojo posetnico na dvoru.

GOLTZ PAŠA

potuje, kakor se poroča iz Carigrada, v Berlin in zopet nazaj v posebni misiji.

MARŠAL GOLTZ PAŠA V BUKAREŠTU.

Bukarešt, 7. aprila. (Kor. urad.) Maršal Goltz paša je došel med svojim potovanjem v Carigrad v Bukarešt.

BÜLOW NA SICILIJU.

Palermo, 5. Knez Bülow uživa svoj velikonočni dopust na Siciliji. Prispel je iz Neapolja obnem s svojim svakom, knezom Camporeale, ter ostane tu do jutri.

GREY V ANGLEŠKEM GLAVNEM STANU.

Milan, 7. aprila. »Corriere della Sera« prinaša iz Lyona: Sir Evarad Grey je dopel v angleški glavni stan na Francoskem, odkoder se poda v francoski glavni stan in odtam v Pariz.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Med rekama Maas in Mosel.

Berolin, 7. aprila. Veliki glavni stan: Od nas predvčerajšnjim zasedena sela Drie Grachten, katera je sovražnik obstreljeval z najtežjim artiljerijskim ognjem in z metalci min, smo včeraj zapustili.

V Argonih se je napad izjalovil v ognju naših lovcev.

Severovzhodno od Verduna je prišel francoski napad le do naših prednjih postojank. Vzhodno in jugovzhodno od Verduna se je izjalovila cela vrsta napadov z izredno težkimi izgubami.

Na višinah Combres je naš ogenj uničil dva francoska bataljona. Pri Ailly so prele naše čete k protinapadu in vrgle sovražnika nazaj v stare postojanke. Tudi pri Apremontu ni imel sovražnik nobenega uspeha. Enako se je popolnoma ponesrečil tudi drugi francoski napad pri Flirey-u. Številni mrtveci pokrivajo ozemlje pred našo fronto; število teh se poviša s tem, da Francozi v lastnih jarkih padle vojske mečejo pred črto svojih postojank.

Na vzhodnem robu gozda Pretre je nek naš bataljon v bajonetnem boju vrgel močne sile 13. francoskega polka nazaj.

Na Hartmannswellerkopfu se od včeraj popoldne kljub močnemu snežnemu viharju vrši boj.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 4. aprila. Današnje opoldansko poročilo pravi, da nič novega.

Pariz, 5. aprila. Večerno poročilo od 4. aprila: Dan je bil na celi fronti miren, razun pri Woewre, kjer smo napredovali. Vzeli smo vas Regniéville, 2 km zapadno od Fey-en-Haye, katerega smo zasedli 1. aprila. V sredo je francoski letalec metal bombe na kolo-dvor v Brügge.

Pariz, 7. aprila. Uradno poročilo dne 5. aprila ob 3. uri popoldne: Cel dan dež in megla na celi fronti. V gozdu Ailey, južnovzhodno od St. Mihiela, smo zavzeli tri zapovrstne strelske jarke. Utaborili smo se tudi v enem delu sovražne postojanke severovzhodno od Regniéville.

Boji ob Yseri.

Berolinska »Tägliche Rundschau« poroča iz Haaga: »Daily News« poročajo iz Dünkirchna: Boji ob yserški fronti ponovno naraščajo in dobivajo značaj topniškega boja. Na nemški strani se razmeroma štedi z ognjem, a se toliko bolje strelja, medtem ko se n. pr. na francoski strani troši mnogo municije. To vsekakor moralno vpliva na sovražnika, a imelo bo tudi slabe posledice. Vsekakor se zdi, da so zavezniki izdali gesto, da se potroši čim več municije, ker prihajajo izza ozadja angleške fronte neprestano ogromne količine topovskega streliva. Za mesec april se pričakujejo odločni izpadi proti nemški fronti na jugu yserške Hnije. Zlasti gre za to, da se nazaj osvobodi mesta Lers, Douai, Ouricourt, Lille in Roubaix in sicer predvsem radi njihove industrije, ki naj bi delala in do-

bavljala potrebščine za francosko vojsko. Zelo važno je, da se je zadnji čas osnovala angleška četa s strojnimi puškami na avtomobilih, ki se odlikujejo z veliko okretnostjo. Gre za motorne dyokolnice, ki imajo na levi strani pri-pet majhen voziček, takoimenovan »si-decar«. Sprejaj na tem vozičku se nahaja strojna puška za kovinskim oklo-pom. Zadnji čas je dospelo na fronto 400 takih dvokolnic s strojnimi puškami; do konca maja se ima njihovo število zvišati na 1200.

Belgijska bojna črta ob Yseri predrta.

Rotterdam, 7. aprila. »Courant« poroča: Nemci so, ko so zasedli kraj Drie Grachten, dejansko predrli belgijsko bojno črto ob Yseri. Tudi na drugih važnih točkah ob Yseri so po poročilih, ki soglašajo, Nemci zopet pričeli splošno prodiranje.

Novi boji na Franderskem.

Rotterdam, 7. aprila. »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča, da so čuli včeraj na Franderskem iz okolice pri Diexmuidenu gromenje topov.

Reims se neprenehoma obstreljuje.

Genf, 7. aprila. »Journal de Geneve« objavlja: Uradna francoska poročila izvajajo, da Nemci obstreljevanje Reimsa nadaljujejo. Nemške granate so vzhodni in južni del mesta močno opustošile.

Pomladanski francoski napad.

Berolin, 7. aprila. Iz velikega glavnega stana poročajo Wolffovemu uradu: Ze pred Veliko nočjo se je opazilo, da se Francozi pripravljajo na nov večji napad na višine ob reki Maas, ki so jih Nemci utrdili. Na velikonočni ponedeljek so Francozi napadli južno fronto; najprvo severno od Toula, nato tudi v gozdu Pretre, istočasno pa tudi severno krilo južno od Orne kakor tudi med Les Etangs in Combres. Uspeha Francozi niso imeli nikjer. Najhujše je divjal boj na dveh točkah. Med Memthe in Apremontom so se Francozi približali nemškim postojankam, ki so jih sprejele s hudim ognjem na čisto kratki razdalji, jim zadale težke izgube ter jih vrgle nazaj. Pri Flirey-u je bilo ponoči treba zagrabiti za bajonete, da se vzdrže nemški jarki.

Dne 6. aprila so se pri Flirey-u izjalovili trije novi francoski napadi. Tudi v gozdu Pretre je sovražnik vnovič napadel. Južno od Orne se je razvil nov boj, ki za nas ugodno poteka. V sredini postojank ob Maasi je delovala le artiljerija. Dosedaj so imeli Francozi le nove neuspehe na tem ozemlju, za katero se je prelilo že toliko krvi, zdi se pa, da njih napadi še niso končani.

General Maunoury.

Pariz, 7. aprila. »Havas« poroča: General Maunoury, ki je bil 12. marca skupno z generalom Villanetom ranjen, se do sedaj še ni zavedel. Njegovo stanje je resno. Maunoury-a je nadomestil general Dubois.

Belgijski prestolonaslednik — vojak.

Lyon, 7. aprila. (Kor. u.) »Le Nouvellist« poroča iz Dünkirchna: Belgijski prestolonaslednik je bil uvršen kot vojak v belgijski linijski polk.

Internirani Nemci na Angleškem poizkusili ulti.

London, 7. aprila. (Kor. ur.) Reuter poroča: Več Nemcev, ki so internirani v Maidenheadu, je poizkusilo ulti. Dovolili so jim, da smejo delati na vrtu. Gojili so v velikem cvetlice, a končno so dognali, da so pod cvetličnimi nasadi kopali predor, ki so ga podprli z lesom. Predor so izkopali celo pod nekim močnim zidom.

Sin francoskega generala padel.

Pariz, 8. aprila. Sin generala Amade je pri nekem ponočnem patroljskem pohodu padel.

2000 shodov na Angleškem.

Rotterdam, 8. aprila. Na Angleškem je sklicanih 2000 shodov, na katerih bodo vabili moške, naj vstopijo v armado.

Velike priprave Rusije.

Zürich, 8. aprila. Iz Petrograda se poroča, da je na carjev ukaz vpoklican letnik 1916, kar pomeni, da bo armada ojačena s 558.000 možmi. Moštvo, ki so pred 6 meseci odločili za mornarico, so prideliili armadi na suhem.

Ruski vojni cilji.

Berlin, 7. aprila. »Politiken« objavlja vsebino uvodnika »Rječi«, ki pod nadpisom: »Smoter vojske« izvaja: Pred vsem se mora velika vojska končati z velikim mirom, ki mora za vedno izključiti, da bi se mednarodni spori odločevali z orožjem. Rusija ne more skleniti nobenega miru, če ji ne da Carigrada z Marmarskim morjem in z Dardanelami. Predvsem mora dobiti Rusija pristo pristanišče, nadalje se mora

odrezati Nemčiji pot v Azijo po Balkanu skozi Carigrad. O teh točkah so bili zavez-niki edini, ko se je pričela vojska.

Francozi zahtevajo ultimat Bolgariji.

Köln, 7. aprila. »Kölnische Zeitung« poroča s francoske meje: »Journal des Debats« poziva države trojnega sporazuma, naj se stavi Bolgariji ultimat, da se izjavi za ali proti trojnemu sporazumu.

Izgube zaveznikov.

Rotterdam, 8. aprila. Rusija, Francija, Anglija in Belgija so imele do 15. marca skupno sledeče izgube: 1,190.000 mrtvih, 1,981.000 ranjenih, 1,373.000 ujetih, skupaj tedaj 4,544.000 mož.

Vstaja v Maroku.

Rim, 8. aprila. Tanger oblegajo vstaji. Položaj Francozov v Maroku je zelo resen.

Potresni sunek na Italijanskem.

V Rimu in okolici so velikonočno nedeljo zopet čutili pet sekund trajajoč potres. Tudi v Avezzanu in drugih od zadnje potresne katastrofe prizadetih krajih so čutili potres. V nekaterih krajih Abruzzov je poškodovanih nekaj hiš, človeških žrtev pa ni.

Rim, 6. aprila. Včeraj ob 7. uri in 19 minut zjutraj se je tukaj čutil precej močan, valovit potresni sunek, ki je trajal 3 sekunde. Središče potresa je v Abrucih. Iz Avezzana se poroča, da je tam potres ljudi razburil od polosmih zjutraj; ni pa napravil nobene škode. Profesor Palazzo, ravnatelj meteorološkega zavoda v Rimu pravi, da je ta sunek posledica in odgovor na potres od 13. januarja.

Dnevne novice.

Pravkar je izšla v slovenski izdaji »Avstrijsko-ogrsko rdeča knjiga«, diplomatski spisi za predzgodovino vojne 1914. Ljudska izdaja. Prevod oficijelne izdaje z uvodom. Cena 1 K, po pošti 1 K 10 vin. — Dobi se v knjigarni in trgovini z muzikalijami Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani, Kongresni trg 2.

Ogrski državni zbor. V ponedeljek 19. aprila se začne poletno zasedanje ogrsko-hrvatskega državnega zbora. Trajalo bo samo teden dni, vlada pa je vseeno pripravila precejšnje število zakonskih predlog. Opozicijske stranke se ne bodo spuščale v debato, ampak samo na kratko obrazložile svoje stališče. Kakor se sodi po vseh glasovih, bo grof Tisza vse svoje želje brez odpora spravil pod zakonito streho. Med raznimi zakonskimi načrti je tudi provizorično podaljšanje finančne nagodbe s Hrvatsko. Gotovo bomo o tej stvari še poročali.

»Bohemia« od 4. aprila prinaša uvodnik, ki ga je napisal posl. dr. Lodgman. Tam beremo: »Kot najtrdnjša opora države se je v sedanjih vojski izkazala kreпка državna misel, ki preveva mišljenje in delovanje vsakega državljana. Ta misel se je pojavila v največji čistoči v Nemčiji, pa tudi na Francoskem in v Srbiji. Ravno zadnja država nam kaže, kaj pomenja državna misel za državo in kako zelo usposoblja ista tudi inace slabotne politične tvorbe do najvišje moči. Podlaga vsakega političnega delovanja je za vsako državo njena organizacija; pogoj za to pa je, da se volja posameznika podvrže volji skupnosti. Varanje javnega mnenja, — katero nekateri tako zelo ljubijo, — o razmerah v vojskujočih se državah, ne pomaže nikomur preko tega dejstva; na drugi strani pa zopet ni treba, da ima državna misel povsod iste motive, ampak nanjo vplivajo različni momenti, kakor je že stanje kulture višje ali nižje. Nedvomno je, da stojimo v taki dobi državne misli, ko se stregnata pojma država in ljudstvo; seveda je treba priznati, da nadomešča n. pr. v Rusiji državno misel še vedno »carjeva volja«, ki ima in bo v dolednem času tudi še vedno imela moč, da spaja ljudske mase v enoto. A tudi v tej silni vladavini se že kaže stremljenje po uveljavljenju ljudskih (narodnih) pravic, — zato pa še ni treba prerokovati konca Rusije. Če se Rusiji posreči, da svoje ustavnopravne razmere zložno obstoječemu napredku prilagodi, da svoje posamezne narode zainteresira na obstoju države, potem bo postala Rusija zgled za nove državne tvorbe v Evropi, ki ga drugod niso dosegli. Tudi to spoznanje naj bo plod sedanje vojske.«

Umrl je na Jezerskem, kakor nam brzojavljajo č. g. župnik Luk a V e r š e k. Pogreb bo v soboto ob 9. uri.

Odlikovanja. Red železne krone 3. razreda z vojno dekoracijo je dobil predsovržnikom padli nadporočnik 27. domobranskega polka Edvard Paulisser, nadalje sta dobila isti red major 27. dom. polka

Avgust Blaschke in pred sovražnikom padli stotnik 27. dom. polka Franc Dobnik. Vojaški zaslužni križec 3. razreda z vojno dekoracijo je dobil nadporočnik 27. dom. polka Rudolf Mayeritsch, poročnik 27. dom. polka Rihard Mayeritsch, poročnik 27. dom. polka Karel Dolenc, o katerem smo že poročali in je brat g. ravnatelja prisilne delavnice. Duhovniški zaslužni križec 2. razreda na belorodnem traku je dobil vojni kurat 26. dom. polka Ivan Kociper. Najvišje pohvalno priznanje sta dobila stotnika 26. dom. polka Julij Myslivec in Rudolf Zanker in nadporočnik istege dom. polka Metod Rakuša. Red železne krone 3. razreda z vojno dekoracijo je bil podeljen polkovniku 5. drag. polka Moricu Kranz. Vojaški zaslužni križec 3. razreda z vojno dekoracijo v priznanje hrabrega zadržanja pred sovražnikom so dobili major 7. polj. topniškega polka Ernest Umfaher, nadporočnik 87. pešpolka Peter Fio, poročnik 7. polj. topniškega polka Erik Jiras, pred sovražnikom padli major 47. pešpolka Edward Neth, poročnik 97. pešpolka Josip Mocher in stotnik 97. pešpolka Viljem Valenta, nadalje major 1. dom. žandarmerijskega poveljstva Hugo pl. Schuschnigg, major 8. polj. topniškega polka Dominik Wallisch, major 7. huzarskega polka Hugo knez Windisch-Graetz, stotniki 47. pešpolka Ismet Džinič, Albert pl. Kodolitsch in Otokar vitez Staffalo, nadporočniki 47. pešpolka Aleksander Martinuzzi, Ivan pl. Prack in Karel Wiesspeiner, poročnika 47. pešpolka Oskar Schrittwieser in Gustav Delinšek. Najvišje pohvalno priznanje so dobili: stotnika 47. pešpolka Viljem Hlavka in Karel Mitteregger, poročnika 47. pešpolka Ferdinand Mayrginter in dr. phil. Rihard Kraus, stotnik 87. pešpolka Franc Breisach, nadporočnik 87. pešpolka Josip Rentsch, poročnik 47. pešpolka Ernest Brunoro, poročnik 87. pešpolka Pavel Schlesinger. Za nadzdravnika je bil imenovan dr. Karel Florian pri 20. lov. bataljonu. Zlato hrabrostno kolajno sta dobila narednik 87. pešpolka Macorig Franc in praporščak 97. pešpolka Leban Hadrijan. Srebrno hrabrostno kolajno 1. razreda je dobil četovodja 4. bos.-herc. polka Ivan Bizjak, patroljni vodja 3. bos.-herc. polka Kocian Franc in orožnik Puhar Ivan. Pohvalno priznanje je bilo izrečeno asist. zdravniku dr. Mirku Černič, voj. bolnica št. 9/10.

Naši ranjenci iz prvih bitk v Galiciji in Velika noč. Roče na Goriškem, 5. aprila 1915. Na Slapu v župniji Roče diva že nekaj tednov oddelek vojakov c. in kr. pešpolka št. 17. Po pretežni večini so to dragi ranjenci iz prvih bitk v Galiciji. Na velikonočno nedeljo je detachment v paradi odlično sodeloval pri cerkveni slovesnosti. Pri Vstajenju je sv. Rešnje Telo imelo častno stražo, pri alleluja in glavnih delih sv. maše so bile izstreljene salve po službenih predpisih. Moštvo so vodili: narednika gg. Rihard Ruper in Rudolf Potočnik ter desetnik Majdič. Vrlim Kranjcem: hvala lepa. S tem ste pokazali, da je Kranjec povsod, kamor se ga pošlje, vnet za Boga in cesarja! Fran Klopčič, župnik.

Vzgledni vojaki. Iz Boh. Bistrice nam pišejo: Pri nas je nastanjenih krog 70 vojakov za stražo predora in železniških mostov. Veliki teden so bili v spodbudo vseh pri skupnem velikonočnem obhajilu. Oskrbeli so veliki petek in soboto častno stražo pri božjem grobu ter se veliko soboto skupno udeležili velikonočne procesije s svojim priljubljenim gospodom komandantom. Da se je pa pri tem visokem snegu sploh zamogla vršiti, so nam napravili složno pot. Čast in hvala!

Prve vesti o naših ujetnikih iz Przemysla. Stotnik 27. domobranskega polka g. Josip Rus, kateri je bil pri Przemyslu 20. oktobra težko ranjen in od treh krogelj zadet in je ostal pozneje v bolnici v Przemyslu težko bolan je prišel v rusko ujetništvo ter se je sedaj z brzojavko na g. polkovnega zdravnika dr. Mavr. Rusa oglašil iz Kijeva. Javlja da je na potu skozi Kijev, cilj vožnje mu ni še znan, pošilja pozdrave svojem in vsem znancem.

Iz seznama izgub št. 154. Praporščak Fajdiča Adolf, 43. pp., ujet; praporščak Lavrič Rudolf, 47. pp., 2. stot., iz Vel. Lašč, ranjen; poročnik Weinhardt Rajmund, 47. pp., 7. stot., iz Ptuj, mrtev (28. do 29. jan. 1915).

Umrl je v Gradcu pivovarnar J. Japl.

83.000 kron v češke narodne svrhe. Te dni so odprli oporoko nedavno umrlega mlinarja Ivana Spaček v Židenicah pri Brnu. Iz oporoke izhaja, da je Spaček zapustil v češke narodne in dobrodne svrhe 83.000 kron. — Priporočamo »Slovensko Stražo«. Daj Bog tudi njej takih dobrotnikov!

Odlikovani slovenski podčastnik. Iz Ptuj se nam piše. Narednik 87. pešpolka Vinko Majcen, doma iz Polenshaka je bil dne 30. marca na slovesen način odlikovan z veliko srebrno hrabrostno svetinjo. Odlikovanec se je udeležil bojev na severnem bojišču in je bil od dveh ruskih krogelj težko ranjen.

Župan v Leipi na Češkem odstopil. Graški listi poročajo iz Prage: Dosedanji župan v mestu Leipa, cesarski svetnik Fr. Bredschneider, ki je županoval 20 let, je odstopil. Namestništvu v Pragi je župan brzojavil, da ne more preskrbeti prebivalcev s kruhom, ker so odpovedale politične oblasti svojo podporo, vsled česar odklanja županstvo vsako odgovornost.

Iz Mostarja v Hercegovini smo dobili danes naslednje poročilo: Te dni je umrl v tukajšnji trdnjavski bolnišnici neki M. Grčić, poddesetnik naše trenske divizije, doma od štajersko-hrvatske meje. Zbolel je na legarju in nenadoma umrl. Na dan njegove smrti je došlo semkaj pismo njegove soproge — mlade vdove, in ker ni bilo zalepljeno, sem ga prečital. »... in ne dobim nikake podpore, otroci so popolno bosji, vsi pa gladujemo in zmrzujemo, da se presveti Trojici smili...« piše mlada vdova-mati! — Sem sicer vojak, toda to-le pismo mi je privabilo solze v oči! Kaj storiti? Pomagati tej nesrečnici! Vzel sem iz žepa 20 kron, obiskal naše vrle, dobre častnike in podčastnike in kaj kmalu sem nabral lepi znesek 132 kron, katerega sem poslal ubogi vdovi! Oh, kako dobro ji je pač prišel ta nepričakovani denar! — Zlatoslav Planinc.

V župni cerkvi v št. Vidu nad Ljubljano se je vršilo cvetno nedeljo popoldne blagoslovljenje novih orgel. Po uvodnem, slavnosti primernem govoru preč. g. konz. svetnika P. Hugolina Sattnerja je mil. gosp. stolni dekan Matija Kolar ob asistenci č. g. profesorjev iz kn. škof. zavoda slovesno blagoslovil nove orgle. Šentviški mešani zbor pod vodstvom tamošnjega tudi za cerkveno glasbo jako vnetega g. župnika Val. Zabreta je nato zapel Benedictus iz Gollerjeve »Missa Loreta« in nekaj boljših slovenskih pesmi domačih skladateljev. S slovesnimi petimi litanijami in slovesnim blagoslovom z Najsvetejšim se je končala lepa in vspešna slovesnost. Nove orgle so delo orglarskega nojstra Ant. Dernača iz Radovljice. Orgle so moderno, fino delo. Kolavdacija istih se bo vršila pozneje enkrat.

Nemška prestolonaslednica je povila hčerko. Dosedaj je imela tri dečke.

Na budimpeštanski operi je dovoljen nemški jezik.

Poročil se je artiljerijski poročnik v rezervi c. in kr. namestništveni koncipist v Gorici gospod Bogumil Berbuč z gospico Elo Kuhelj iz Ljubljane. Bilo srečno!

Ranjenci v Celju. Iz Celja poročajo: Na veliki petek, dne 2. aprila zjutraj se je v naše mesto z vlakom »Rdečega križa« pripeljalo čez 200 ranjencev s severnega bojišča, med temi 50 težko ranjenih. Med ranjenci je tudi več Rusov.

Velika nesreča. Iz Leskovca pri Ptuj. V petek 26. marca t. l. je posestnik Blaž Vindiš peljal krmo iz svojih goric v Berinjaku. Po strmem klancu je vodil konja za uzdo, voznik se je pa spodtaknil ter padel pred konja. Desni konj mu je stopil z vso svojo težo in s podkovano nogo na desno lice pri sencu tako, da je blagi mož pri priči izdihnil. Blaž Vindiš je bil iz Leskovca v veleposestvu edini slov. volilec v okrajni zastop. Bil je tudi več let načelnik krajnega šolskega sveta.

Iz srbskega ujetništva se je oglašil znani izprevodnik električne železnice Ivan Cvetko, ki je bil pred meseci ranjen ujet. Cvetko je zvest naš pristaš in član J. S. Z.

Iz Amasnije v Sibiriji, kjer se nahaja v vojnem ujetništvu, se je oglašil Karel Potočnik, 27. domobranskega pešpolka, doma z Bleda.

Semeniški profesor dr. Josip Ličan v Gorici je imenovan za papeškega tajnega komornika.

Na svobodo je bil izpuščen na velikonočne praznike dr. Anton Medveš, odvetniški kandidat v Gorici. O razpravi, ki se je vršila proti njemu 22. marca in pri kateri je bil oproščen po § 305. kaz. zak., smo svoj čas poročali. Kakor čujemo, se preseli dr. Medveš v kratek v Zader.

Na pegastem legarju je obolelo od 28. marca do 3. aprila 431 oseb.

Zbelovo pri Ločah. V konkurz je prišel trgovec in posestnik Matija Virič.

Mrtvi se oglašajo. Iz Jarenine se nam piše: Svoj čas smo poročali, da je padel na severnem bojišču dobroznani naš pristaš France Sekol, posestnik in občinski svetovalec na Pesnici. Nekateri njegovi vojni tovariši so prinesli domov žalostno vest, da mu je ruska granata raztrgala glavo itd. Sekolova žena pa je te dni dobila z Dunaja veselo poročilo, da je France Sekol še živ, in sicer v ruskem ujetništvu v Tomsku v Sibiriji. Poročilo pravi, da je Sekol pri polnem zdravju.

Ukaz trgovskega ministrstva v sporazumu z ministrstvom za notranje stvari, ministrstvom za javna dela, ministrstvom za železnice in ministrstvom za dež. brambo z dne 29. marca 1915 (drž. zak. št. 80), o dolžnosti naznanitve zaloge cinka. § 1. Določbe ministrskega ukaza z dne 7. februarja 1915, drž. zak. št. 27, o dolžnosti naznanila

zalogo določenih kovin in zlitin se razširijo na zalogo cinka. Dolžnost naznanila odpade, ako zaloga ne presega količine 200 kg in sicer tudi za zalogo rude, predproduktov, starega gradiva, odpadkov, pepela in opilkov (ostružkov) te kovine. Imenovane zaloge treba naznaniti zajedno z drugimi kovinami, ki so podvržene dolžnosti naznanitve. Prvo naznanilo imenovanih zalog se mora torej po stanju z dne 31. marca 1915 vposlati najkasneje do vštetelega 8. aprila 1915 na ono politično oblastvo prve stopinje v čigar okolišju se zaloga nahajajo. — § 2. Ta ukaz stopi v veljavo z dnevom razglasitve.

NEMŠKI CESARJEVIČ NE ŽELI ČESTITKE.

Berlin, 7. aprila. (Kor. urad.) Wolffov urad objavlja: Njegova cesarska visokost cesarjevič prositi, naj se z ozirom na vojsko opuste morebitne nameravane čestitke. Grof Bismark-Rohlen, dvorni maršal.

Ljubljanske novice.

Ij Socialni kurz S. K. S. Z. danes ob 8. uri zvečer. Predava dr. J. Ev. Krek. Lokal: Jurčičev trg št. 3, II. nadstropje.

Ij Imenovanje. Za oficijala je imenovan asistent in ljubljanski tobačni tovarnik g. Janko Krsnik.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Martin Potočnik, nadučitelj v pok., 83 let. — Caharija Kiss, honved 4. pešpolka. — Marija Švigelj, mestna uboga, 83 let.

Ij Okolu 500 novih ranjencev se je danes popoldne s posebnim vlakom pripeljalo v Ljubljano

Ij Draginjske doklade je dalo nekaj večjih ljubljanskih trgovskih tvrdk svojim uslužbencem iz lasnega nagiba.

Ij Vojak samomorilec. K temu nesrečnemu slučaju, ki se je pripetil predvčerajšnjem v domobranski vojašnici, se nam poroča, da je pol ure potem, ko je Plandsteiner skočil na dvorišče, ga prišel obiskati njegov oče in ga našel že — mrtvega. Pravijo, da je nesrečnež zapustil ženo in pet otrok. Pač žalosten slučaj.

Št. 5421.

Razglas.

746

Mestni magistrat opozarja na ministrsko naredbo z dne 29. marca 1915, št. 80 drž. zak., glasom katere se razširjajo določbe ministrskega ukaza z dne 7. februarja 1915, drž. zak. št. 27, o dolžnosti naznanila zalogo določenih kovin in zlitin tudi na zalogo cinka.

Dolžnost naznanila odpade, ako zaloga ne presega količine 200 kg, in sicer tudi za zalogo rude, predproduktov, starega gradiva, odpadkov, pepela in opilkov (ostružkov) te kovine.

Imenovane zaloge je treba naznaniti zaeno z drugimi kovinami, ki so podvržene dolžnosti naznanitve. Prvo naznanilo imenovanih zalog se mora torej po stanju dne 31. marca 1915 vposlati najkasneje

do vštetelega 8. aprila 1915

na ono politično oblastvo prve stopinje, v čigar okolišju se zaloga nahajajo. Dotična naredba je stopila dne 30. marca 1915 v veljavo. Kdor bi se ne pokoril, zapade strogi kazni.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 8. aprila 1915.

Zahvala.

Ob priliki nenadomestne izgube svojega brata, velečastitega gospoda

Dr. Ivana Korena

stolnega kanonika itd.

se tem potom za izraženo mi sožalje najprisrčnejše zahvaljujem.

Prav posebno pa se zahvaljujem mil. gospodu stolnemu proštu Sajovicu za vodstvo pogreba, vsem preč. gg. ljubljanskim kanonikom, kakor tudi novomeškemu mil. g. proštu Dr. Seb. Elbertu za častno spremstvo pri pogrebu. Nadalje se zahvaljujem vsej svetni in redovni duhovščini iz Ljubljane in z dežele za tako obilno spremstvo na zadnjem potu. Iskrena zahvala bodi dalje gg. profesorjem slov. trgov. šole za udeležitev z gojenci, kakor tudi č. sestram usmiljenkam, ter darovateljem krasnih vencev.

Vsem, ki so kakorkoli počastili spomin preblagega pokojnika in se ga spominjali v molitvah, bodi izrečena moja najtoplejša zahvala!

Vsem skupaj in vsakemu posebej; Bog plačaj!

Ljubljana, 8. aprila 1915.

Ignacij Koren,
brat.

Josip, 4. stot., r.; Karniža Ivan, 4. stot., mrtev (5. dec. 1915); Kas Karel, 7. stot., Trbovlje, r.; Kleideri Josip, 6. stot., Karcevinca, u.; Klenovšek Ivan, 2. stot., r.; Kljček Josip, 3. stot., r.; Klim Pavel, 7. stot., r.; Kokol Andrej, 7. stot., r.; Kokot Josip, 4. stot., r.; Kolar Franc, 3. stot., r.; Kos Marlin, 7. stot., r.; Kosi Tomaž, 4. stot., Zerovinci, u.; Kotnik Aleksander, 3. stot., Topolšica, r.; Kovač Marlin, 7. stot., u.; Kovačič Rudolf, 2. stot., r.; Krajnc Franc, 6. stot., u.; Kristan Ivan, 5. stot., r.; Kristan Josip, 4. stot., Ponikve, u.; Krivo Franc, 5. stot., r.; Kroll Franc, 7. stot., Veliki Kamen, u.; Kržan Anton, 3. stot., Globoko, mrtev (13. dec. 1914); Kunej Franc, 7. stot., št. Peter, mrtev (dec. 1914); Lepuh Mihael, 2. stot., u.; Leskošek Franc, 1. stot., r.; Lipar Josip, 7. stot., u.; Lopan Mihael, 4. stot., Paka, r.; Lovce Karel, 2. stot., r.; Majcen Vinko, 3. stot., Polensak, r.; Mali Ferdinand, 7. stot., r.; Marinc Ludvik, 4. stot., u.; Matjašič Ivan, 7. stot., u.; Matiasich Peter, 5. stot., Poreč, r.; Merc Lovro, 3. stot., Dolna, r.; Misja Anton, 6. stot., Ljstomer, r.; Makar Blaž, 5. stot., Svetina, r.; Nachberger Ivan, 7. stot., r.; Napasi Simon, 5. stot., Cirkovci, r.; Ogrinc Ivan, 2. stot., Kalobje, mrtev (7. dec. 1914 do 6. jan. 1915); Orešnik Jakob, 7. stot., mrtev (dec. 1914); Osenjak Viljem, 6. stot., r.; Oterepec Jurij, 2. stot., r.; Paj Ciril, 2. stot., r.; Pajman Anton, 4. stot., Ponikve, r.; Penič Anton, 6. stot., u.; Perko Martin, 6. stot., r.; Peršak Josip, 4. stot., r.; Petek Jurij, 6. stot., r.; Petek Ivan, 5. stot., r.; Petek Viljem, 7. stot., u.; Pevec Josip, 2. stot., u.; Planinc Franc, 2. stot., Pleterje, mrtev (23. nov. 1914); Pogorevc Simon, 5. stot., r.; Potočnik Ivan, 4. stot., u.; Potočnik Ludvik, 4. stot., u.; Primožič Amrož, polk. štab, mrtev (14. dec. 1914); Primožič Marko, 7. stot., r.; Pucel Karel, 2. stot., Trbovlje, r.; Rajh Franc, 1. stot., r.; Rek Alojzij, 1. stot., r.; Rihterič Franc, 7. stot., r.; Sagmeister Josip, 2. stot., Globoko, r.; Seruga Jakob, 5. stot., r.; Sinčević Josip, 3. stot., r.; Širovnik Ivan, 2. stot., r.; Šmigel Martin, 6. stot., r.; Smole Anton, 6. stot., Zibika, r.; Sorger Ernest, 6. stot., r.; Sprach Andrej, 6. stot., r.; Stampar Anton, 6. stot., r.; Stampar Franc, 6. stot., Vitanje, mrtev (6. dec. 1914 do 6. jan. 1915); Stermecki Rudolf, 2. stot., r.; Stöckl Alojzij, 3. stot., r.; Strafa Franc, 3. stot., r.; Strauss Franc, 5. stot., r.; Sumočnik Franc, 2. stot., u.; Sumljak Ivan, 2. stot., r.; Suschegg Karel, 4. stot., u.; Tement Mihael, 2. stot., Vurberg, r.; Turk Franc, 2. stot., Braslovce, u.; Tusek Ivan, 7. stot., r.; Veber Jurij, 2. stot., mrtev (7. dec. 1914 do 6. jan. 1915); Vedin Alojzij, 1. stot., Nova Štifta, r.; Vellich Anton, 1. stot., u.; Verhovnik Anton, 2. stot., u.; Vidmar Franc, 2. stot., celjska okolica, mrtev (7. dec. 1914 do 6. jan. 1915); Vidmar Franc, 1. stot., r.; Vidović Ivan, 2. stot., r.; Vogrinec Josip, 6. stot., u.; Vreš Jurij, 5. stot., r.; Vrhnjak Leopold, 2. stot., Sv. Martin, mrtev (7. dec. 1914 do 6. jan. 1915); Zabavnik Andrej, 6. stot., r.; Zagožen Franc, 3. stot., Frankolovo, mrtev (6. dec. 1914 do 6. jan. 1915); Zakovšek Franc, 3. stot., Sopot, mrtev (6. dec. 1914 do 6. jan. 1915); Zibret Anton, 2. stot., r.; Zerdoner Mihael, 2. stot., mrtev (7. dec. 1914 do 6. jan. 1915); Zidar Josip, 7. stot., mrtev (dec. 1914); Zmrzalk Alojzij, 7. stot., Sv. Jurij ob Taboru, mrtev (dec. 1914); Znidarič Josip, 3. stot., r.; Zorjan Alojzij, 5. stot., r.; Zorko Ivan, 6. stot., r.; Zupanic Franc, 6. stot., r.; Zvonar Ivan, 1. stot., r.

valcem najtopleje zahvaljuje. Za odbor: prvi blagajnik dr. Stanko Lapajne, odvetnik na Dunaju I, Bräunerstraße 10.

ANTIČVARJAT

Katoliške Sukvarne v Ljubljani ima na razpolago po skrajno nizkih cenah:

Buchler, *Aus dem Priester- und Seelsorgeleben für Priester und Seelsorger*, Schaffhausen 1861. 2. natis 2 zv. K 1.60.

Buchler, *Charakterbilder aus dem Priester- und Seelsorgeleben*, Schaffhausen 1858. vez. K 1.—.

Herdt, *Sacrae Liturgiae de praxis*, Lovanii 1863. 3 zv. vez. K 2.—.

Hirscher, *Betrachtungen über sämtliche Evangelien der Fasten mit Einschluss der Leidensgeschichte*, Tübingen 1839. 6. natis vez. K 1.40.

Hirscher, *Katechetik oder der Beruf des Seelsorgers, die ihm anvertraute Jugend im Christenthum zu unterrichten*, Tübingen 1840. 4. natis. vez. K 1.40.

Förster, *Gesammelte Kanzelvorträge*, 6 zv. K 5.40 in sicer:

Zvezek I./II. *Der Ruf der Kirche in die Gegenwart*, Zeitpredigten, Breslau 1848. vez.

Zvezek III./IV. *Predigten auf die Sonntage des kath. Kirchenjahres*, Breslau 1849. 2. natis. vez.

Zvezek V./VI. *Homilien auf die Sonntage des kath. Kirchenjahres*, Breslau 1849. 2. natis. vez.

1 steklenica 2 kroni. Ceniki zastoj in franko.

23 letna kuharica

želi službe k 2 osebama ali k samostojni gosped ali gospodu. Ponudbe pod »U 26« sprejema upravništvo »Slovenca«.

Rabljen, a dobro ohranjen

ročni voz

se kupi. Ponudbe pod »Voze« na upravništvo lista. 740

Prodajalka

z dežele, večša specerijske in manufakturne stroke, želi premeniti službo, in sprejme službo najraje kje na deželi. Ponudbe naj se pošiljajo na upravo »Slovenca« pod šifro »prodajalka« št. 742.

Posestvo: Cesta na Rožnik št. 29

rodbinska hiša, velik hlev, sadni in zelenjadni vrt, travnik v skupni meri 3575 m², se prodaja po ceni radi delitve dedščine. — Naslov pove uprava lista pod št. 718.

Zaloga pivovaren Reinighaus in Puntigam, Martinova cesta št. 28, sprejme

več voznikov

za prevažanje piva. — Predstaviti se je osebno. 732

župni urad v Krašnji prodaja še lepo

obhajilno mizo

Zgornji del je iz belega marmorja, spodnji iz črnega. Stebri in stebriči bi se morali novi dopolniti. Prejšnji so se porabili za novo daljšo obhajilno mizo. Miza bi bila prikladna za kako manjšo župno cerkev ali podružnico. Širokost brez vrtic v sredi je 4 m 6 cm. 714

Ali ste že ponovili naročnino?

Podpisani naznanjajo, da je gospod

MARTIN POTOČNIK

nasučitelj v pokoju

v sredo opoldan 7. t. m. po kratki bolezni v 84. letu svoje starosti prejemši zadnjo sv. popotnico izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb bo v petek 9. t. m. ob 4. popoldne iz hiše žalosti Pot v rožno dolino vila Maruša na pokopališče na Viču.

Roza Potočnik roj. Dolinar
soproga.

Marica Dr. Košeninova, Zalka Potočnik
hčeri.

Dr. Peter Košenina
okrož. zdravnik, zet.

Mesto posebnega obvestila, venci se na željo pokojnika hvaležno odklanjajo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

C. kr. avstrijske državne železnice.

VOZNI RED

Z veljavnostjo od 1. septembra 1914 vozijo do preklica v okraju tržaškega ravnateljstva spodaj navedeni vlaki po od 1. maja 1914 veljavem poletnem voznom redu. Teh vlakov se lahko poslužujejo vsi civilni potniki brez prisilnega legitimiranja.

Civilni potniki, ki se peljejo v Pulj, morajo imeti legitimacije od c. in kr. poveljstva vojne luke v Pulju.

ODHOD iz Ljubljane glavni kolodvor, samo osebni vlaki:

- 6:00 zjutraj v Kranj (Tržič), Jesenice, Trbiž.
- 8:05 zjutraj v Grosuplje (Kočevje), Trebnje (St. Janž), Novo mesto (Straža - Toplice), Bujnarci.
- 11:30 dopoldne v Kranj, Jesenice, Trbiž.
- 12:52 popoldne v Grosuplje, Trebnje, Novo mesto (Straža - Toplice), Bujnarci.
- 6:30 zvečer v Kranj (Tržič), Jesenice, Celovec, čez Salzburg na Dunaj.
- 6:35 zvečer v Grosuplje (Kočevje), Trebnje, Novo mesto, Bujnarci.

- 11:16 dopoldne iz Trbiža, Jesenic, Kranja.
- 2:35 dopoldne iz Bujnarcev, Novega mesta (Straža - Toplice), Trebnjega, Grosuplja.
- 8:20 ponoči iz Trbiža, Jesenic, Kranja, (Tržiča).
- 8:23 ponoči iz Novega mesta (Straža - Toplice), Trebnjega (St. Janža), Grosuplja, (Kočevja).

Kamniška železnica.

ODHOD iz Ljubljane glavni kolodvor, samo osebni vlaki:

- 7:35 zjutraj iz Jesenic, Kranja (Tržiča).
- 8:58 dopoldne iz Novega mesta, Trebnjega (St. Janža), Grosuplja (Kočevja).

ODHOD z državnega kolodvora v Kamnik z mešanimi vlaki

- 7:40 zjutraj, 2:30 popoldne in 7:15 zvečer.

PRIHOD iz Kamnika v Ljubljano ob

- 6:42 zjutraj, 11:00 dopoldne in 6:15 zvečer.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Št. 4218.

Ustanova za uboge.

Pri mestnem magistratu je izpraznjeno eno mesto grof Lambergove ustanove v znesku po 28 vinarjev na dan.

Pravico do te ustanove imajo ubogi, ki so v Ljubljano pristojni in so lepega vedenja.

Prošnje za podelitev je vlagati pri vložnem zapisniku mestnega magistrata do vštete dne 30. aprila 1915.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 31. marca 1915.

THE VERA American Shoe

za gospode in dame iz Amerike.

Moderno priležno lično cenovno trpežno

Edina prodaja: čevljarica F. Szantner Ljubljana Selenburgova ulica 4

Made by Rice & Hutchins Boston, Mass. U.S.A.